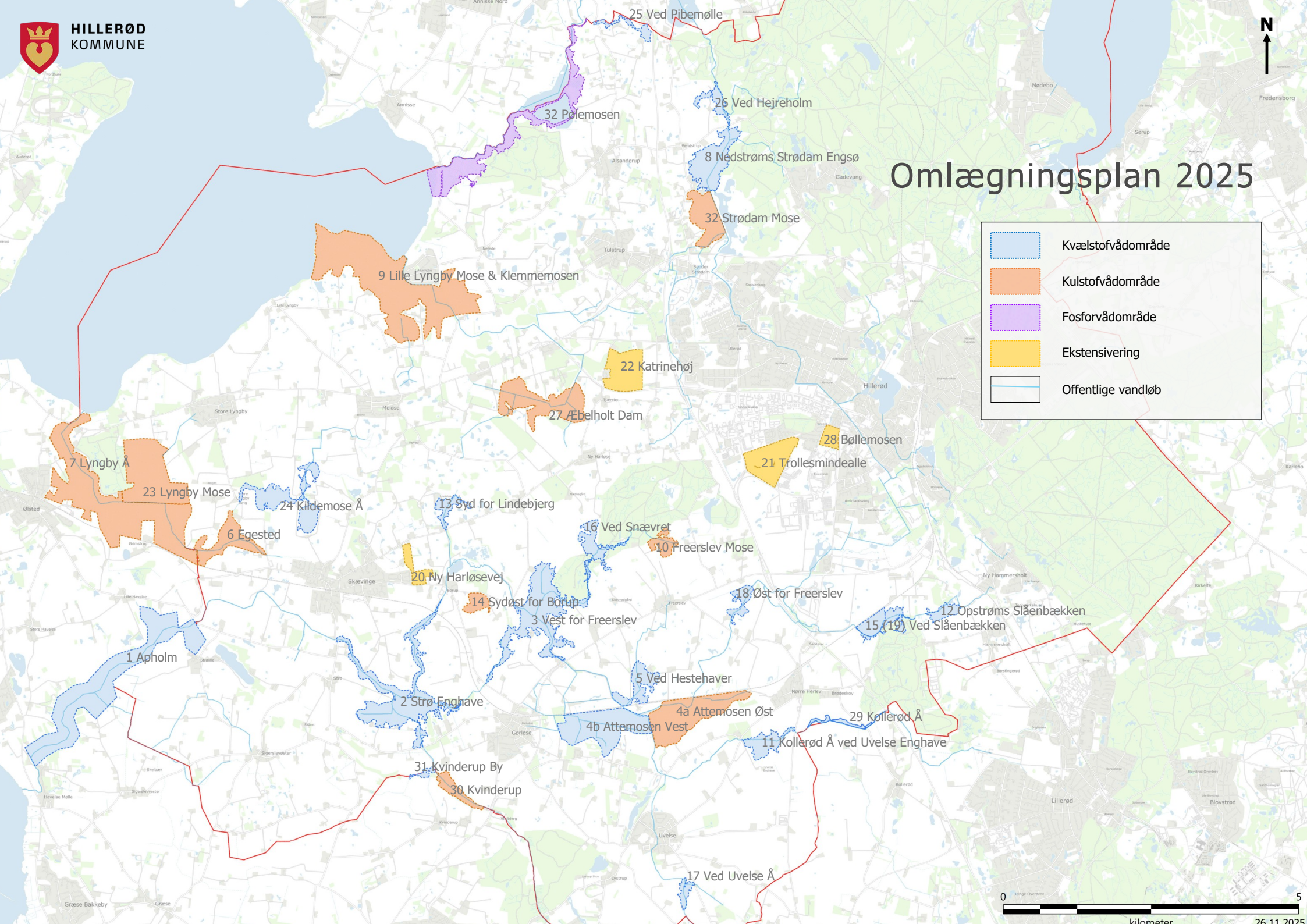
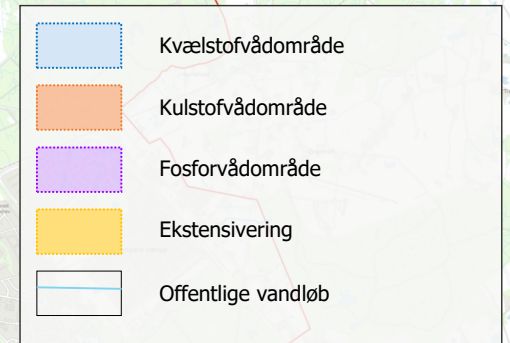

INFORMATION TIL LODSEJERE OM GRØN TREPART OG AREALOMLÆGNING

Omlægningsplan 2025

En grønnere fremtid – sammen med jer

Du sidder med et informationshæfte udarbejdet af Hillerød Kommune.

Hæftet er til dig, der er lodsejer i Hillerød Kommune. Hæftet giver en introduktion til Grøn Trepert, de aftaler, der ligger bag samarbejdet, udfordringerne, målsætningerne, løsningerne og den fremadrettede tidslinje.

Derudover finder du tre centrale kort:

- **Omlægningsplanen**
- **Kommuneplanens skovrejsningskort**
- **Kort over potentialer for små kvælstofvådområder.**

Samarbejdet bag Grøn Trepert udspringer af aftaler indgået i 2024. Siden da er dele af aftalerne blevet konkretiseret, udviklet og sat i gang. Ved udgangen af 2025, hvor dette forord skrives, er der stadig mange opgaver, der skal løses i de kommende år.

Eksempelvis skal der arbejdes med at identificere naturpotentialer, skabe sammenhængende naturområder, pege på skovrejsningsmuligheder og beskytte grundvandsdannende oplande. I den forbindelse udarbejder Hillerød Kommune også en biodiversitetsplan med konkrete indsatser for naturen samt en revision af kommuneplanens skovrejsningstema.

En af de opgaver, der er løst i 2025, er udarbejdelsen af **Omlægningsplanen**. Den peger på arealer, der kan bidrage til at reducere kvælstofudledningen til den ydre del af Roskilde Fjord og/eller mindske CO₂-udledningen fra tørveholdige arealer.

Hvis du ejer arealer, der er markeret i Omlægningsplanen, vil Hillerød Kommune på et tidspunkt kontakte dig for at indlede en dialog om mulighederne for at gennemføre indledende forundersøgelser. Formålet er at afklare, om der kan realiseres et projekt i dit område.

Har du ikke arealer i Omlægningsplanen, har du stadig mange muligheder for at bidrage til Grøn Trepert. Dem kan du læse mere om i hæftet – se for eksempel kortet på side 27, som viser, hvor der kan være potentiale til etablering af små kvælstofvådområder.

Omlægningsplanen er vedtaget af Hillerød Byråd den 17. december 2025.

Faktaboks om omlægningsplan

Omlægningsplanen peger på arealer, der kan indfri målsætninger knyttet til reduktion af kvælstofudledning i ydre Roskilde Fjord og/eller bidrage til reduktion af CO₂-udledning fra tørveholdige arealer.

Omlægningsplanen er udarbejdet ud fra informationer om mængden af tørv i jorden, analyse af højdekurver, afstrømningsforhold, lavninger i landskabet og mange andre informationer.

Omlægningsplanen er lavet i samarbejdet med Lokale Trepert Isefjord Roskildefjord og repræsentanter fra landbruget og fra Danmarks Naturfredningsforening.

Der har været afholdt to lodsejermøder i 2025, hvor lodsejere har kunnet komme med kommentarer til Omlægningsplanen.

Omlægningsplanen er anbefalet af Lokal Trepert Isefjord Roskilde Fjord, verificeret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Styrelse for Grøn Arealomlægning Vandmiljø og principvedtaget den 17. december 2025

AFTALERNE

24/6 2024

Aftale om et Grønt Danmark

Regeringen og parterne i den grønne trepart er enige om et langsigtet grundlag for omlægning og omstilling af Danmarks arealer og af fødevarer- og landbrugsproduktionen. Indsatserne i aftalen vil reducere sektorens udledninger af drivhusgasser og bidrage til at indfri Danmarks 2030-klimamål samt sikre bedre vilkår for natur, biodiversitet, vandmiljø og drikkevand.

Det skal bl.a. ske ved en historisk arealomlægning og en afgift på udledninger fra husdyr. Samtidig sætter aftalen retningen for et mere bæredygtigt, højteknologisk og arealeffektivt landbrug med konkurrencedygtighed og gode arbejdspladser i hele landet.

Læs mere:

18/11 2024

Aftale om Implementering

Regeringen, SF, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre er blevet enige om en politisk rammeaftale for Den Grønne Trepert.

Med aftalen afsættes der omkring 43 milliarder kr. til at gennemføre en gennemgribende omlægning af Danmarks areal.

Læs mere:

13/12 2024

Rammeaftale

Rammeaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og Kommunernes Landsforening (KL) om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark.

Læs mere:

GRØN TREPART

Rundt om aftalerne om et Grønt Danmark

Aftalerne om et Grønt Danmark udgør fundamentet for Grøn Trepert, omlægningsplaner og mange af de informationer, du finder i denne bog.

Grafikken er udarbejdet for at skabe overblik og afspejler forskellige aspekter knyttet til "Aftalerne om et Grønt Danmark".

Under "Problemer" præsenteres de udfordringer, som aftalerne taler ind i, og som ønskes løst med aftalerne.

I "Indhold" præsenteres målsætninger i aftalerne, mens afsnittet "Hvem og hvordan?" præsenterer de aktører, som skal realisere målsætningerne.

Under "Løsning" kan du læse om de forskellige virkemidler, hvormed målsætningerne kan indfries. Her kan du også møde lodsejere, som har gennemført omlægningsprojekter.

I afsnittet "Kompensation" omtales forskellige former for kompensation, og til sidst under "Fremadrettet" har vi udarbejdet en foresimlet tidslinje frem mod 2045, velvidende at der kommer nye delmål, genbesøg af aftaler og nye opgaver under Grøn Trepert.

01

PROBLEMER

Problemerne som aftalerne om et Grønt Danmark ønsker at løse

1. Det menneskeskabte og dræned landskab

For ca. 11.000 år siden smeltede de sidste store gletsjere fra Norge og Sverige og efterlod et landskab, som i grove træk minder om det, vi kender i dag. Isen lagde grundlaget for store vandløb, bakker og lavninger i vores natur.

Siden har vi mennesker, gennem mere end tusind år, formet og forandret landskabet. Vi har fældet skove og hegn og dyrket jorden. Alt sammen til gavn for vores overlevelse og udvikling.

Vi mennesker har drænet alt fra moser til fjorde og skabt super effektive afvandingsystemer, hvor dræn og vandløb er forbundet i store netværk under vores fødder. Vores vandløb er i dag dybe afvandingskanaler, som hurtigt leder vandet til fjorde og kystområder.

L.A. Ring 1885 Drænrørgravere

2. Landbruget og kvælstofproblematikken

Udover dræning har landbruget løbende udviklet teknikker og virkemidler, som har givet os mad på bordet og skabt fundamentet for samfundsudviklingen i Danmark.

Anvendelsen af næringsstoffer og sprøjtemidler er en stor del af forklaringen på landbrugets succes. Alt liv har brug for næringsstoffer som fx kvælstof, fosfor og kalium. Det gælder både mennesker, dyr og planter.

Når planter har optaget energi fra Solen, bruger de fx kvælstof til at danne plantevæv, og derfor giver brugen af kvælstofholdig gødning et højere udbytte på marken. Udfordringen er, at overskudskvælstof transporteres med drænvandet til fjorde og kyster. Her bidrager kvælstoffet også til stor plantevækst.

Når denne store plantemasse dør og falder til bunds, bruges store mængder ilt til at nedbryde plantemassen. Det sætter gang i en ond cirkel, hvor fisk og andet dyreliv ikke kan trække vejret, og hvor de naturlige planter på bunden dør. Fænomenet kaldes iltsvind.

For at undgå iltsvind i fjorde og kystvande skal vandmiljøet forbedres. Det skal ske ved at begrænse udvaskningen af kvælstof, og med aftalerne om et Grønt Danmark har man politisk besluttet at begrænse mængden af kvælstof, der udvaskes. Det gøres bl.a. ved at etablere kvælstofvådområder. Se side 15.

Nordsjællandsk landskab syd for Arresø af J.T. Lundbye, 1842

“
**I Hillerød
 Kommune står
 vi klar til at
 hjælpe dig**
 ”

PROBLEMER

3. Et klima i forandring

De drænedede jorde med tørveindhold udleder CO₂.

Over lange geologiske tidsperioder skifter Jordens klima helt naturligt. Derfor er klimaforandringer ikke unaturlige. De forandringer, vi oplever nu, sker dog langt hurtigere end tidligere klimaforandringer, fordi vi mennesker udleder store mængder drivhusgasser.

På bare få årtier er gennemsnitstemperaturen verden over steget. Og alene i Danmark er især vinter og efterår blevet markant lunere. Det skyldes de globale udledninger af klimagasser som CO₂, CH₄ og N₂O.

Man kan spørge, hvorfor vi i Danmark skal forsøge at løse et globalt problem?

Et svar er, at vi i Danmark har et kæmpestort forbrug af energi og forbrugsgoder, der udleder CO₂. Vi danskere udleder langt mere CO₂ pr. indbygger end andre verdensborgere.

Derfor skal vi bidrage til reduktion af luftens CO₂ indhold og andre klimagasser.

Én løsning er at genskabe tidligere våde miljøer som moser og engarealer med højt tørveindhold. Det kan ske ved at føre områderne tilbage til en tidligere våd tilstand.

En anden løsning er etablering af skove. Se side 15-17.

4. Manglende variation i landskabet er en belastning for naturen

Ca. 80 % af moserne og engarealerne i Danmark er i dag borte. De er drænet og dyrket væk. Derfor er de to naturtyper i dag beskyttet på linje med søer, overdrev og heder, og der er brug for at genskabe noget af den tabte natur.

Som lodsejere kender I sikkert til de beskyttede naturtyper, hvoraf størstedelen er forsvundet som følge af vores effektive landskabsforvaltning.

Vand skaber liv, og det samme gælder for variation i landskabet. Én løsning er at afbryde dræn, dér hvor det kan lade sig gøre. Målet vil være at føre vandet tilbage til området.

En anden løsning kan være at skabe områder, som er fri for sprøjtemidler, gødning og jordbearbejdning.

En del af aftalen om Grønt Danmark er målet om, at mindst 20 % af Danmarks landareal skal være beskyttet natur i 2030.

“
**Danskere
udleder mere
CO₂ pr. indbygger
end andre
verdensborgere**
”

En mose ved Høsterkøb med tørvearbejdere af Fritz Petzholdt 1828.

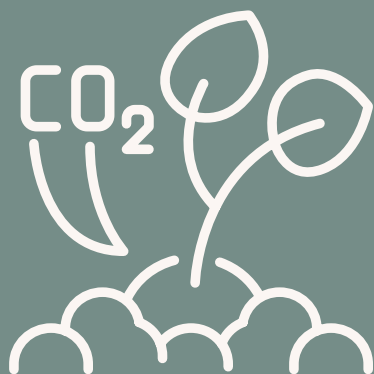
Nyttig viden

Om kvælstof

Kvælstof anvendes som en samlet betegnelse for næringsstoffer, der indeholder grundstoffet N. Alt levende har brug for kvælstof, fx til at danne proteiner, som er byggestenen i planten eller kroppen.

Almindelig kunstgødning indeholder nitrat (NO_3^-), som er den mest almindelige form for kvælstof i landbruget, fordi planter nemt optager nitrat. Nitrat er letopløseligt, så det udvaskes også let med regnvandet. Kvælstof findes også som ammonium (NH_4^+) i husdyrgødning, som i jorden omdannes til nitrat, når der er ilt til stede i jorden. Denne proces kaldes nitrifikation.

Kvælstofformerne kan omdannes til frit kvælstof (N_2), som er en helt almindelig luftart. Omdannelsen sker, når jorden er vandmættet. Så vil bakterier i jorden bruge ilten fra nitraten til at ånde, og på den måde fjernes nitraten fra vandet. Processen hedder denitrifikation, og det er denne proces, som udnyttes til fjernelse af kvælstof i både minivådområder og de store vådområder.

Om CO₂

CO₂ er en drivhusgas, som sammen med vand, CH₄, N₂O og andre gasser holder på den varme, som Jorden udsender. Uden drivhusgasser ville vores klode være en isklump uden det liv, vi kender i dag.

Mængden af drivhusgasser fylder forsvindende lidt i atmosfærens sammensætning, som mest består af frit kvælstof og ilt. Mængden af drivhusgasser fylder mindre end én procent. Alligevel er drivhusgasserne top effektive til at fange den varme, som Jorden udsender.

Siden industrialiseringen har vi mennesker udledt enorme mængder drivhusgasser, samtidig med at vi har fældet skove og opdyrket landet.

På den måde har vi forskubbet den delikate balance, som findes mellem mængden af kulstof i havene, de grønne planter og Jorden som helhed.

Med mere CO₂ i atmosfæren stiger temperaturen, og med stigende temperatur kan atmosfæren indeholde mere vanddamp. Er der de rigtige forhold til stede i atmosfæren, vil der falde mere nedbør. I Danmark vil vi i efterårs- og vintermåneder opleve mere nedbør, mens især sommeren forventes at blive mere tør.

Alt levende indeholder kulstof, og når dødt materiale nedbrydes, frigives kulstoffet til atmosfæren som CO₂ via naturlige nedbrydningsprocesser, som kræver ilt. Reduceres mængden af ilt i jorden, kan nedbrydningsprocessen bremses og kulstoffet lagres i jorden. På den måde reduceres CO₂-udledningen fra tørvejordene.

02

INDHOLD

Indhold til aftalerne

Nationale mål

**Omlægning af
140.000 hektar**

tørveholdige lavbunds-jorde
inklusive randarealer, så de
ikke længere udleder CO₂

**Etablering af
250.000 hektar skov**

herunder 100.000 hektar
urørt skov

20 %

**beskyttet
natur**

**Reduktion
af 13.000 tons
kvælstof i fjorde
og kystvande**

**Kortlægning af
grundvands-
dannende oplande
og deraf drikkevands-
beskyttelse**

**Et ønske om
mere økologisk
landbrug**

03

HVEM OG HVORDAN?

Hvem skal løse opgaven og hvordan? Fælles opgaver mellem lodsejere, kommune og stat

Hillerød Kommune i samarbejde med Lokal Trepert Isefjord Roskilde Fjord

Hillerød Kommune har - som led i forankringen i Lokal Trepert - udarbejdet en omlægningsplan med potentialer for omlægning i Hillerød Kommune.

Arealer, der er udpeget i omlægningsplanen, drives enten af kommunen selv eller af Naturstyrelsen, hvis der vel at mærke er opbakning fra lodsejer.

Læs om Lokal Trepert Isefjord Roskilde fjord.

Dig som lodsejer

Som lodsejer kan du selv tage initiativ til at omlægge dine jorde ved fx at ekstensivere, etablere vådområder eller plante skov. Se mere på side 16.

Ejer du arealer indtegnet i Omlægningsplanen, vil du blive kontaktet af Hillerød Kommune med henblik på at skabe et fremadrettet samarbejde om arealomlægning.

Naturstyrelsen

Naturstyrelsen har i mange år drevet naturprojekter og har stor erfaring med omlægning af arealer.

Styrelsen driver oftest større og mere komplekse omlægningsprojekter, hvor der fx kan være mange lodsejere, tværkommunale projekter eller på anden vis sværere projekter.

I princippet er der ikke forskel på, om det er en kommune eller Naturstyrelsen, der driver projekterne. I begge tilfælde er det enten Naturstyrelsen eller kommunen, som driver hele processen ved fx at sørge for myndighedsansøgninger, behandlinger o.l. Dertil er det de samme kompensationsordninger.

04

LØSNING

*Det er frivilligt
og uforpligtende
at indgå i en
forundersøgelse*

Kommune eller Naturstyrelsen

Vejen til at løse udfordringerne:

Når kommunen eller Naturstyrelsen gennemfører projektet, slipper du som lodsejer for en stor del af arbejdet og ansvaret. Der sørges for hele processen – fra planlægning og myndighedsgodkendelser til finansiering og etablering.

Det betyder, at du som lodsejer ikke skal stå med risikoen, de juridiske krav eller de tekniske løsninger. Kommunen eller Naturstyrelsen driver i udgangspunktet omlægningsprojekter tegnet ind i Omlægningsplanen.

Vådområder – hvad er det? Og hvad kan de?

Vådområder er områder med et højt indhold af vand i jorden. Vandmængden i jorden vil følge årets gang.

Kraftig nedbør i efterårs- eller vintermåneder kan få vandstanden til at stå over terræn, og der vil periodevis dannes små søer. I tørre sommermåneder vil der være mere grønt her end på de højereliggende arealer, da der er mere vand i jorden.

På den måde vil vandstanden i området svinge som følge af nedbør og temperatur. Som bekendt har vi ikke så mange vådområder tilbage. Denne landskabstype var langt mere almindelig i gamle dage.

For at nå målene om bedre natur, mindre CO₂-udledning og begrænset kvælstofudledning, er det nødvendigt at genskabe de våde jorde og føre dem tilbage til den naturlige hydrologi.

Vådområder har ofte en mangfoldig biodiversitet, og de kan tilbageholde kulstof i jorden, så der ikke frigives CO₂. Områderne kan også bidrage til, at kvælstof fjernes fra drænvandet.

Kvælstofvådområder

Kvælstofvådområder kan fjerne kvælstof fra drænvand.

Overalt under jorden i Danmark er der nedgravet dræn på marker, enge og i naturområder. Når det regner, siver regnvandet ned til drænene, hvorefter vandet ledes til vandløb og herfra ud til fjorde og kystvandområder. Fra marken til vandløb og videre ud i fjorden vaskes overskydende kvælstof med ud i fjorden. Etableres et vådområde kan kvælstoffet fjernes, inden det transporteres ud i fjorden.

Kvælstofvådområder kan etableres på forskellige måder:

Overrisling

Drænvand føres ud på terræn, så drænvandet overrisler en lavning i landskabet. Herved skabes en mætning af jorden, og jordens bakterier vil helt naturligt fjerne kvælstoffet. For at skabe overrisling i en lavning, skal flere forhold være opfyldt:

- Der skal være en lavning af en vis størrelse
- Drænene i området skal kunne føres ud til lavningen
- Der skal være et vist fald ned mod lavningen, og drænene må ikke ligge for dybt i jorden.

Vandmættede lavninger

Sådan etableres ved at forbinde vandløb med lavtliggende områder, så vandet periodevist oversvømmer og skaber iltfattige forhold, som fjerner kvælstof.

Genslyngning

Mange vandløb er i dag rettet ud, så vandet hurtigst muligt bliver transporteret væk fra markerne og ud til fjorden.

Et frit og naturligt vandløb vil altid følge landskabet, og med tiden vil det bugte sig med større og mindre slyngninger. Slyngningerne gør vandløbet længere og sænker vandets transporttid. På den måde har de naturlige processer bedre tid til at fjerne kvælstoffet.

Klimalavbundsområder – kulstofvådområder

Denne type af vådområde kan mindske udledningen af CO₂.

Områderne har et højt indhold af tørv, som er gamle planterester, der ikke er helt nedbrudt. Typisk fordi de tidligere har ligget under vand i fx moser eller i lavninger, hvor grundvandet naturligt – i nogle perioder af året – har stået højt.

I forbindelse med dræning har man fjernet vandet fra området, hvilket har skabt mulighed for, at bakterier og svampe har kunnet nedbryde planteresterne. Denne nedbrydning fører til udledning af CO₂.

Genskabes den vandmætning, som før har været naturlig i området, kan udledning af CO₂ nedbringes betydeligt. Det gøres ved at afbryde eller fjerne dræn og grøfter i området.

Udover at reducere CO₂-udledningen er en genskabning af områdets vandmætning god for naturen, da padder, insekter og fugle trives i disse områder.

Proces for arealomlægning drevet af Kommune eller Naturstyrelsen

Trin 1: Screening for potentielle områder

Er gennemført med forslag til omlægningsplan.

Trin 2: Opstart af ejendomsæssige og tekniske forundersøgelser

Det er frivilligt og uforpligtende at indgå i en forundersøgelse. Denne skal afklare, om der er fagligt grundlag for arealomlægningen, samt om der er opbakning fra lodsejer.

Trin 3: Selve arealomlægningen

Gennemføres, hvis lodsejer bakker op om projektet, og projektet samtidigt er omkostningseffektivt. Omkostningsberegning skal påvise, om der fjernes tilstrækkeligt med kvælstof eller CO₂ pr. anvendt krone i projektet.

Lodsejerdrevet

Vejen til at løse udfordringerne:

Kommune eller Naturstyrelsen driver i udgangspunktet omlægningsprojekter tegnet ind i Omlægningsplanen. Dog kan du som lodsejer forslå omlægningsprojekter til Kommunen fx små kvælstofvådområder. Se bagerst i hæftet.

Aktiviteter, som i det følgende bliver beskrevet, skal du som lodsejer selv tage initiativ til, hvis du ønsker at bidrage til en bedre natur, mindre kvælstofudvaskning, binding af CO₂ og/eller beskyttelse af grundvandet.

Skov og urørt skov

Planter man ny skov, har det en række positive følgevirkninger.

Binding af CO₂ giver en klimagevinst og reducerer kvælstofudledningen. Drikkevandet opnår bedre beskyttelse, og biodiversiteten øges. Dertil kommer den rekreative værdi ved at bruge skoven til fx jagt, gåture, svampeplukning, motion mv.

CO₂-optag

Når skove vokser, optager træerne CO₂ fra luften, og på den måde lagres CO₂. Hvor meget CO₂, der lagres, afhænger af træarter og af jordbunden. Men i gennemsnit lagres 10 tons CO₂ pr. hektar/år.

Anvendes skovens træ til byggeri eller møbler, sikres CO₂-lagringen også på lang sigt. Får træerne lov at blive gamle, kan hvert træ alene lagre adskillige tons kulstof. Til sammenligning udleder hver dansker i gennemsnit over 6 tons CO₂ pr. år.

Naturen i skoven

Som nævnt i afsnittet "Problemer" befinder den danske natur sig i en ringe tilstand. Mange arter i det åbne land er væk.

Skoven rummer dog ofte en langt højere variation i plantedækket og vandmætning end det åbne land. Fx består skoven ofte af en blanding af træer, buske og vandfyldte lavninger, som det åbne land ikke har. Imidlertid er produktionsskoven belastet af træer uden aldersvariation, lav variation i træarter og tæt beplantning med lavt lysindfald.

Den urørte skov – bedst for biodiversiteten

De urørte skove har størst naturpotentiale og potentiale for høj biodiversitet på sigt. Over tid, når gamle træer dør, vil de vælte og skabe lysninger i skoven til gavn for små træer, blomster og buske. Udlægges noget af den urørte skov med plads til naturlig tilgroning, vil der tilmed skabes en langt højere variation af forskellige træ- og buskarter til gavn for insekter, fugle og smådyr.

Grundvandsbeskyttelse

Under vores fødder ligger enorme mængder grundvand af god kvalitet. Grundvandet dannes, når regnvand siver ned gennem jordlagene. Afhængig af om jordlagene består af sand, grus, ler eller en blanding, dannes grundvandet med forskellig hastighed. Nogle steder dannes grundvandet på kort tid, andre steder sker det enormt langsomt.

Anvendes pesticider eller gødningsstoffer kan stofferne opløses og sive med regnvandet ned til grundvandet. Nogle steder opdager man dette hurtigt, andre steder kan det tage mange årtier, før man ser skaden.

Da skove ikke dyrkes intensivt, kan skove samtidig bruges til sikring af grundvandsinteresser.

Er du interesseret i etablering af skov?

Her lister vi en række ting, som er værd at huske:

Kommuneplanens Skovrejsningslag På Hillerød Kommunes hjemmeside kan du under Kommuneplanen tjekke, om dit område ligger inden for positivt, negativt eller neutralt skovrejsningsområde.

Er din planlagte skov inden for positivt eller neutralt skovrejsningsområde, skal du anmelde skovrejsningen til kommunen på et anmeldelsesskema. Se Vejledning om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur 2023.

Er dit område i negativt skovrejsningsområde, kan kommunen i særlige tilfælde give tilladelse til skovplantning. Men svaret vil sandsynligvis være et afslag.

I negative skovrejsningsområder er der ikke forbud mod etablering af skov ved selvsåning. Skov ved selvsåning skal stadig anmeldes til kommunen.

Screening af miljøpåvirkning Hillerød Kommune har ifølge miljøvurderingsloven screeningspligt i sager om skovrejsningsprojekter. Det betyder, at kommunen skal vurdere, om et skovrejsningsprojekt skal miljøvurderes.

Er der brug for en miljøvurdering (VVM), skal der indhentes en §25 tilladelse.

Andre myndighedstilladelser Fredninger, beskyttelseslinjer, beskyttet §3 natur og lignende.

Etablering af skov - tilskudsordninger

Du kan søge tilskud til etablering af skov hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Du skal være opmærksom på de krav, der følger med ordningen. Herunder kan du se eksempler på væsentlige krav:

- Skoven skal etableres på landbrugsjord.
- Skoven må ikke etableres på arealer med høj andel af tørv i jorden eller potentiale for etablering af kvælstofvådområder. Er det tilfældet, er ønsket netop, at arealerne skal omlægges til vådområder.
- Skoven skal pålægges fredskovspligt.
- Vær desuden opmærksom på styrelsens prioriteringssystem, hvor 1. prioritet er, at skoven skal etableres i et område med højt kvælstofindsatsbehov. Hele Hillerød Kommune har et højt kvælstofindsatsbehov.
- Skoven skal etableres uden brug af kunstgødning eller pesticider.
- I ansøgningen skal du vedlægge tilplantningsplan og skovkort i overensstemmelse med skovloven.

Der findes også andre tilskudsordninger til etablering af skov, bl.a. hos Klimaskovfonden. Se også QR-koden på modsatte side med link til støtteordning hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Ekstensivering

Ekstensivering betyder, at man permanent tager arealet ud af landbrugsdrift. Det vil sige, at man ikke må sprøjte, gøde eller jordbearbejde arealet. Området kan fremadrettet anvendes til græsning eller slæt. Ekstensiveringen tinglyses.

Ekstensiverede arealer bidrager til sikring af grundvand, lagring af CO₂ og reduceret kvælstofudvaskning. Derudover skabes der gode betingelser for natur og øget biodiversitet. Ekstensivering er særligt ønskelig mellem eller i tillæg til andre omlagte arealer, da der på den måde kan skabes sammenhængende natur.

Tilskudskravene er fra 2026 strammet, så tilskuddets størrelse afhænger af, om der kan sikres mindre CO₂-udledning fra tørvejorde, eller om ekstensiveringen kan bidrage til at opnå mindre kvælstofudvaskning i områder med et kvælstofindsatsbehov (hele Hillerød Kommune).

Tilskuddets størrelse afhænger også af, om arealet, du søger ekstensivering på, er omdriftsjarde eller permanente græsarealer.

Minivådområderne

Minivådområder er små anlæg, som etableres på højere-liggende jorde. Minivådområdet er et mindre anlæg bestående af tre bassiner, hvor der ledes drænvand gennem bassinerne.

Minivådområderne er mere kvælstofeffektive pr. hektar end de større kvælstofvådområder.

De store kvælstofvådområder fjerner mere kvælstof, fordi de er meget større end minivådområderne. Dertil kommer en højere naturværdi knyttet til kvælstofvådområderne.

Du kan læse om kvælstofvådområderne på side 15.

Er du interesseret i at etablere et minivådområde, anbefaler vi, at du kontakter din udtagningskonsulent.

Vådområder og klimalavbund

Er du ikke udpeget i omlægningsplanen, men har tørvejord eller en lille lavning, hvor du ser potentiale for et mindre kvælstofvådområde, så er det muligt selv at søge tilskud til forundersøgelse og etablering af et mindre vådområde. Det sker via den nye tilskudsordning hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Du skal dog være opmærksom på, at du med denne løsning selv skal drive arealomlægningen – herunder skal du selv sørge for myndighedstilladelser og udarbejdelse af nødvendige undersøgelser.

Lodsejere

Cases

Ekstensivering

Karen Tommerup, Præstegården, Lille Lyngby, Hillerød Kommune

Gennem 25 år på Præstegården i Lille Lyngby ved Arresø har jeg arbejdet med at ekstensivere 30 hektar landbrug til natur.

Jeg har altid brændt for biodiversitet og mere plads til natur i landskabet.

På gården har jeg kunnet bruge landbrugsstøtteordninger målrettet til at skabe mere natur. Den ekstensiverede jord giver så mange flere glæder og oplevelser end konventionelt dyrkede marker.

Hver gang en ny plante, fugl eller sommerfugl, der ellers har det svært i landbrugslandskabet, dukker op på min jord, bliver jeg så glad.

Det er også rart at tænke på, at mine arealer ikke bidrager til forurening af vandmiljøet - herunder Arresø, Roskilde Fjord og vores grundvand.

Jeg håber, at min gård gennem treparten kan være med til at skabe større sammenhængende naturområder omkring Lille Lyngby Mose.

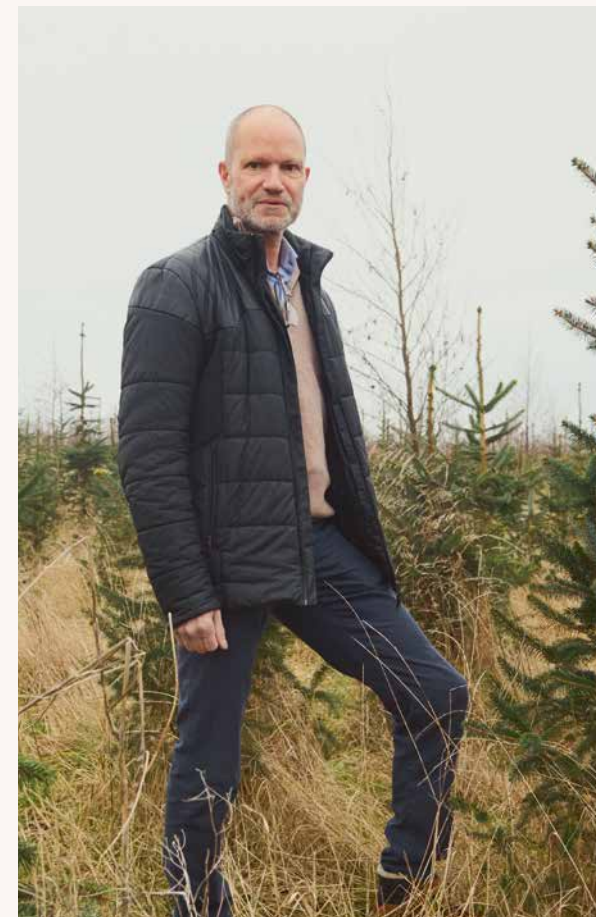
Jeg håber også, at gården kan inspirere andre ejendomme til at arbejde for mere ægte dansk natur.

Skovrejsning

Samir Maali, Gladhøjgård, Gribskov Kommune

Vi har et mindre landbrug på 11 hektar og har valgt at rejse skov på seks hektar. Det har vi gjort for at skabe større naturvariation omkring vores ejendom.

Det har været et nemt projekt, og det har givet os mange oplevelser og stor glæde at se skoven tage form og se, hvordan flora og fauna trives lige omkring os.

Etablering af vådområde

Proprietær Niels Rasmusen, Spjellerupgaard, Næstved Kommune

Kommunen henvendte sig til os i 2008 og fortalte, at den gerne ville lave et vådområde på vores jord.

Området, de tænkte på, var vores engareal, som vi i 1959 inddæmmede, så det ikke blev oversvømmet af Bjørnebækken. Anvendelsen gik dengang fra sommerafgræsning til korndyrkning.

I første omgang var jeg tilbageholdende, da vi som nævnt havde dyrket arealet siden 1959 og i mange år har haft god drift.

Efter nærmere overvejelse, kombineret med en jordfordeling, gik jeg med til projektet.

Jeg kunne godt se det fornuftige i etablering af vådområdet. Den tilhørende jordfordeling var vigtig for mig, da jeg ikke ville forringe ejendommens erhvervsevne.

Landbrugsstyrelsens jordfordelingskontor i Tønder undersøgte, hvad der var af muligheder for jordkøb i vores nærområde. Det viste sig at være muligt.

Herefter gik projektet i gang med diverse undersøgelser - næringsstoffer, arkæologi, kystnært område etc.

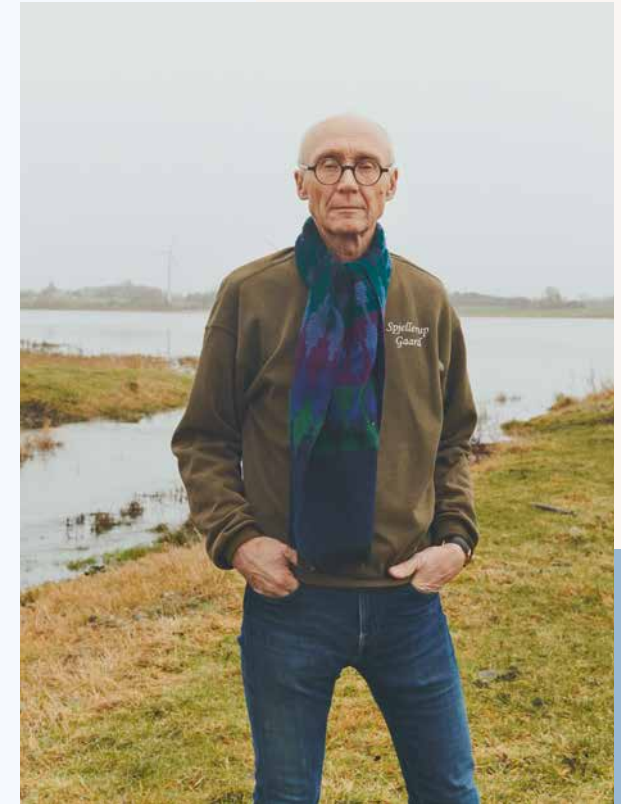
Kommunen startede udarbejdelsen af projektet, og vi blev i rimeligt omfang inddraget. Særligt vedrørende afgrænsning og bestående dræns afløb til projektområdet.

I august 2018 var projektet færdigt, og arealet blev langsomt fyldt op af vand fra Bjørnebækken, og søen har overløb ud til Smålandsfarvandet.

For os har det været en positiv proces, hvor vi hele vejen har fornemmet respekt for vores situation. Dette bevirkede selvfølgelig en positiv tilgang fra vores side.

Nu fremstår projektet som en smuk del af vores ejendom. Der er et rigt fugleliv med bl.a. havørne. For vores samarbejde med kommunen har vi modtaget en naturpris.

I forhold til de kommende reguleringer står vores ejendom stærkt, da vi har vist rettidigt omhu.

05

KOMPENSATION

Kompensationsmuligheder

Der er forskellige tilskudsordninger der kan søges når det gælder kompensation:

- **Engangskompensation**
- **Jordfordeling**
- **Værditabskompensation**

I det følgende uddyber vi hver af de tre nævnte.

Engangskompensation

Når man som lodsejer søger selv eller blot ønsker engangskompensation for følgende:

For **klima og vandprojekter**, som man som lodsejer selv ønsker at gennemføre, er kompensationen i 2025:

- 82.500 kr./ha for omdriftsarealer.
- 35.500 kr./ha for permanente græsarealer.
- 4500 kr./ha for naturarealer.

For **skovrejsning** er kompensationen hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø:

- 75.500 kr./ha for skovrejsning.
- 90.500 kr./ha for skovrejsning, der udlægges til urørt skov.

For ekstensivering

Arealet er tørveholdigt og beliggende i et vandopland med højt kvælstofindsatsbehov eller beliggende i lavbundsområde med potentiale til at lave kvælstofvådområde:

- 82.500 kr./ha for omdriftsarealer.
- 35.500 kr./ha for permanente græsarealer.

Arealer beliggende i et vandopland med højt kvælstofindsatsbehov, men som ikke har tørv eller potentiale til kvælstofvådområde:

- 59.500 kr./ha for omdriftsJORDE.
- 27.000 kr./ha for permanente græsarealer.

Jordfordeling

Jordfordeling er en frivillig proces, hvor flere arealer bytter ejer samtidig via en fælles aftale - uden brug af skøder. Metoden bruges typisk, når landbrugsjord skal omlægges til natur, vådområde eller skov, og hvor lodsejerne ønsker erstatningsjord for den jord, de må afgive til projektet.

Det er kommunen eller Naturstyrelsen, der som projektansvarlig vil bede Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (som er jordfordelingsmyndighed) om at indlede en jordfordelingsproces. Processen må ventes at tage et til tre år.

Læs mere om jordfordeling på hjemmesiden for Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø:

Værditabsmodellen

Værditabsmodellen er en metode til at beregne den økonomiske kompensation, som lodsejere får, når deres jord mister værdi ved omlægning til natur, vådområder eller klimalavbund.

Modellen tager udgangspunkt i forskellen mellem jordens værdi før og efter projektet, og den sikrer en ensartet og retfærdig erstatning. Beregningen baseres typisk på jordtype, bonitet, driftsforhold og markedspris.

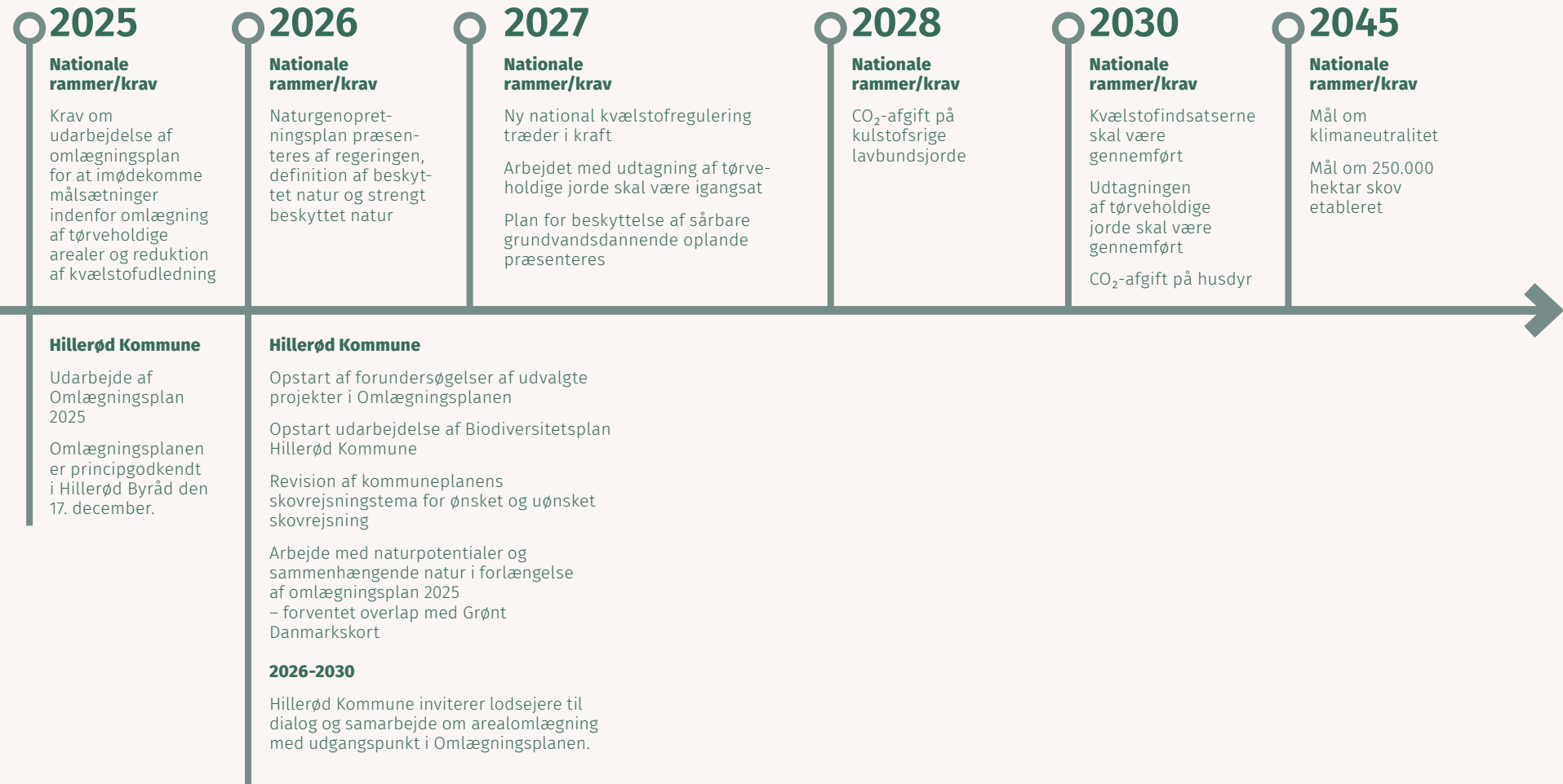
Engangskompensation er altid en mulighed, mens kompensationsmuligheden(erne) til jordfordeling og værditabsmodellen kun er tilgængelig, når kommunen eller Naturstyrelsen er projektejere.

06

FREMADRETTET

Forsimplet tidsplan for arbejdet med "Aftalerne om et Grønt Danmark"

Sofie Vinter Juul

Projektleder for Grøn Trepert Hillerød Kommune

Uddannet geograf fra Københavns Universitet 2010
og faglært landmand fra Malling Landbrugsskole 1997:

Der er i alt 33 skitseprojekter i Omlægningsplanen. Det betyder, at der vil gå nogen tid, før vi har igangsat dialog og eventuelle forundersøgelser for alle projekterne. Hertil kommer selve omlægningsprocessen, hvis det viser sig, at projektet kan realiseres. Niels Rasmusens projekt tog ti år (side 19) – vi håber at kunne gøre det hurtigere, men vi kan ikke starte alle projekter på én gang.

Hvis du som lodsejer ønsker, at vi prioriterer et projekt i dit område, har spørgsmål til et igangværende skitseprojekt eller lignende, er du meget velkommen til at kontakte mig – enten på telefon eller mail.

Ring til mig på 72322126 eller skriv på grontrepart@hillerod.dk

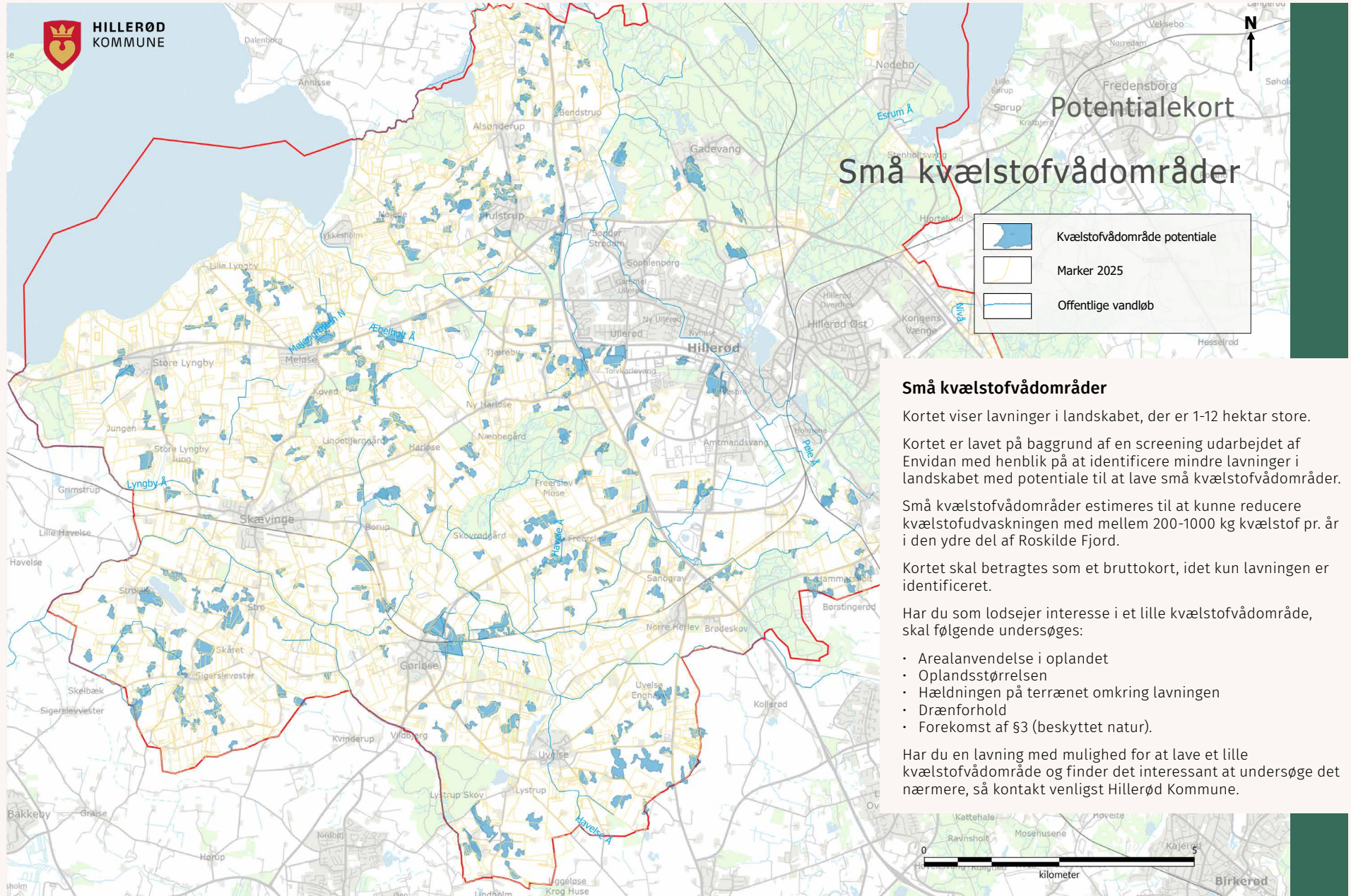
Arealomlægning - faseoversigt

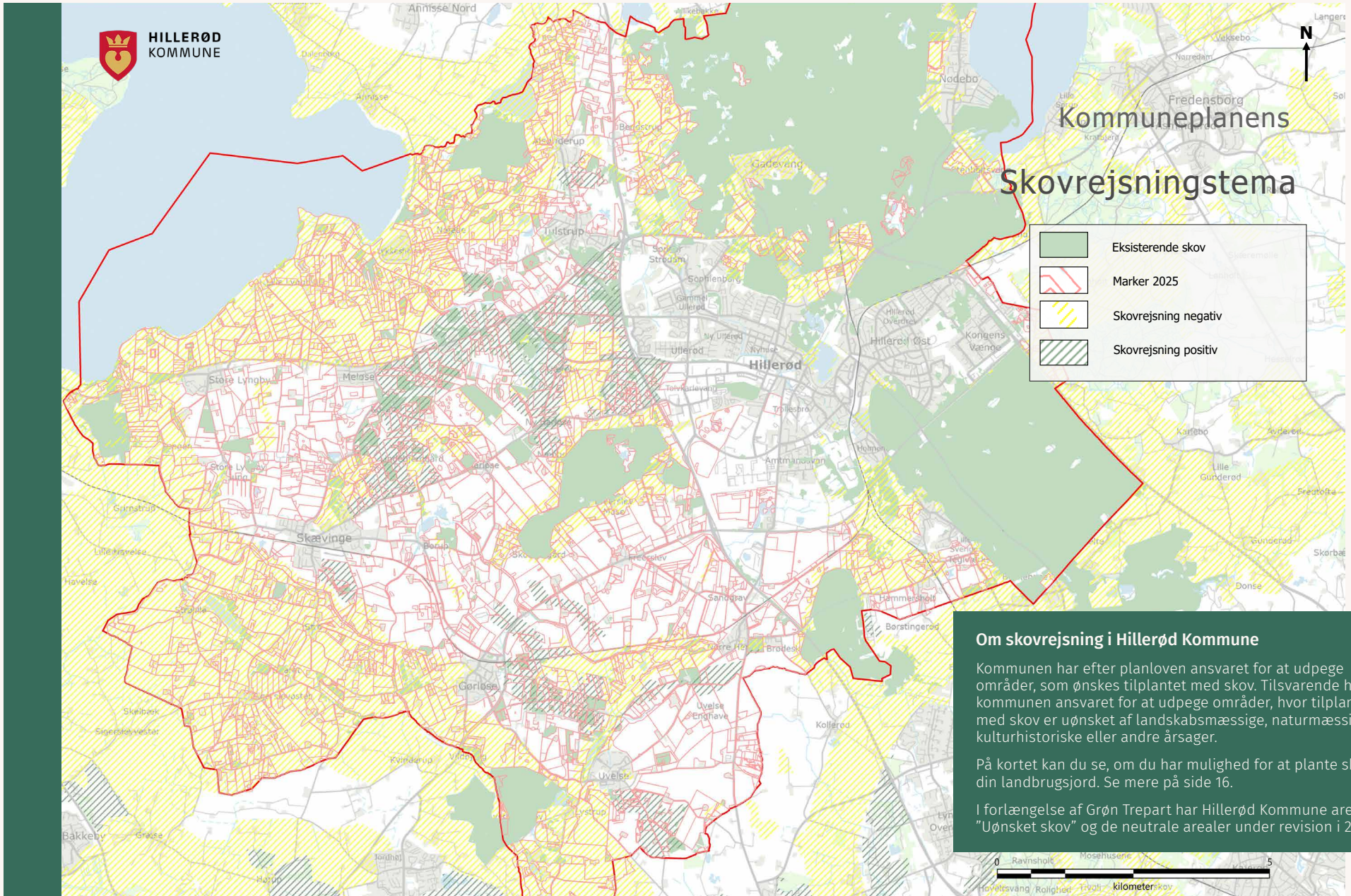
Fase 1: Udpegningsfasen	Fase 2: Undersøgelsesfasen	Fase 3: Gennemførelsesfasen				
<p>Udpeg undersøgelsesområde</p> <p>Omlægningsplan 2025 se side 2.</p> <p>Omlægningsplan 2025 består af 33 skitseprojekter som er udpeget undersøgelsesområder. Skitseprojekterne er dynamiske, hvilket betyder at de skal undersøges nærmere og at projektgrænsen ikke er fast.</p>	<p>Ansøg om tilskud til forundersøgelse</p> <p>(Hvis opbakning)</p> <p>Teknisk forundersøgelse</p> <p>Skal bl.a. indeholde:</p> <p>Konkrete undersøgelser af forholdene i området. Der skal tages prøver af jordbunden, dræn skal kortlægges, naturen skal beskrives, og der skal lave hydrologiske beregninger af vandets strømningsveje. Hertil kommer beskrivelser af projektscenarier og af væргеforanstaltninger samt konsekvensberegninger og beskrivelser.</p> <p>Ejendomsmæssig forundersøgelse</p> <p>Samtale med lodsejerne i projektet: Klarlægning af holdninger og ønsker hos lodsejeren.</p>	<p>Ansøg om tilskud til etableringsprojekt</p>	<p>Detailprojekt</p>	<p>Myndighedsbehandling</p> <p>Kan fx være §3 dispensationer, som i nogle tilfælde kræver besigtigelser eller miljøvurderingsundersøgelser.</p> <p>Jordfordeling/ lodsejer-kompensation</p> <p>Hvis der er behov for jordfordeling eller værditabskompensation, er det jordfordelingskontoret i Tønder under Landbrugsstyrelsen, der varetager denne del.</p>	<p>Ansøg om tilskud til etableringsprojekt</p>	<p>Ansøgning om udbetaling af tilskud</p>
	<p>Invitation fra Hillerød Kommune til drøftelse af projektet i e-boks.</p>					

På de følgende to sider findes kort over potentialer for små kvælstofvådområder og Kommuneplanens skovrejsningstema.

Kortene er relevante hvis du ønsker enten at rejse skov eller at bidrage til målet om mindre udvaskning af kvælstof til Roskilde Fjord.

HILLERØD
KOMMUNE

Hillerød Kommune
Natur, Miljø og Klima
Trollesmindealle 27
3400 Hillerød